

מרים הנביאה

מיכה פרק ו, ד

כי העלתיך מארץ מצרים ומפית עבדים פדיתוך ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים:
תרגום יונתן בן עוזיאל- משה לאלפא מסורת דינין ואהרן לכפרא על עמא ומרים לאוראה לנשיא

שמות רבה פרשה א, ד "הבאים מצרימה". וכי היום באים והלא ימים רבים היו להם שבאו למצרים, אלא כל זמן שיוסף היה קיים, לא היה להם משאוי של מצריים, מת יוסף נתנו עליהם משאוי, לפיכך כתיב "הבאים", כאלו אותו יום נכנסו למצרים.

שמות רבה פרשה א, ח

"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא". ללמדך, שכל זמן שהיה אחד מהם קיים מאותן שירדו למצרים לא שעבדו המצרים בישראל.

מהר"ל, גבורות ד' - ואח"כ היו מוסיפין "וימרו את חיהם" מזמן שנולדה מרים, וזה כאשר נולדה מרים היתה התחלת התקרבות ישראל אל הגאולה. שגם מרים היתה צריכה אל ישראל, שבזכותה היה הבאר. ודור שהיתה בו מרים הוא יותר הפך למצרים, שהרי מרים סיבה לגאולתם ומצרים סיבה לשעבודם וכל הפך גובר על הפך. ומפני כך היה שעבוד מצרים עליהם יותר כי היו הפכים ומתנגדים זה לזה בודאי בכל מה שאפשר. ולפיכך היתה המרירות מזמן שנולדה מרים.

שמות רבה פרשה א, יג כשראה שהם פרים ורבים גזר על הזכרים, וה"ד ויאמר מלך מצרים למילדות וגו', מי היו המילדות? רבי שמואל בר נחמן אמר- אשה ובתה, יוכבד ומרים, ולא היו למרים אלא ה' שנים, שאהרן גדול ממשה ג' שנים, אמרו ר"ל- הולכת היתה עם יוכבד אמה ועושה צרכיה, והיתה זריזה. "אשר שם האחת שפרה" שהיתה משפרת את התינוק, כשהוא יוצא מלא דם, פועה שהיתה נופעת יין בתינוק אחר אמה, ד"א שפרה שפרו ורבו ישראל עליה, פועה שהיתה מפיעה את התינוק כשהיו אומרים מת, ד"א פועה שהופיעה את ישראל לאלהים, ד"א פועה שהופיעה פנים כנגד פרעה, וזקפה חוטמה בו ואמרה לו אוי לו לאותו האיש כשיבא האלהים ליפרע ממנו, נתמלא עליה חמה להרגה, שפרה שהיתה משפרת על דברי בתה ומפייסת עליה, אמרה לו אתה משגיח עליה תינוקות היא ואינה יודעת כלום, פועה, שהופיעה פנים כנגד אביה, שהיה עמרם ראש סנהדרין באותה שעה כיון שגזר פרעה ואמר כל הבן הילוד, אמר עמרם ולריק ישראל מולידים, מיד הוציא את יוכבד ופירש עצמו מתשמיש המטה, עמדו כל ישראל וגרשו את נשותיהן, אמרה לו בתו גזרתך קשה משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה על הזכרים ונקבות, פרעה רשע הוא וגזירתו ספק מתקיימת ספק אינה מתקיימת, אבל אתה צדיק וגזירתך מתקיימת, עמד הוא והחזיר את אשתו עמדו כל ישראל והחזירו נשותיהם, הוי פועה שהופיעה פנים כנגד אביה.

שמות רבה פרשה א, כב "ותתצב אחותו מרחוק", למה עמדה מרים מרחוק, אמר רב עמרם בשם רב לפי שהיתה מרים מתנבאת ואומרת עתידה אמי שתלד בן שישוע את ישראל, כיון שנולד משה נתמלא כל הבית אורה, עמד אביה ונשקה על ראשה, אמר לה בתי נתקיימה נבואתך, וכיון שהטילוהו ליאור, עמדה אמה וטפחה לה על ראשה, אמרה לה בתי והיכן נבואתך, והיינו דכתיב ותתצב אחותו מרחוק וגו', לדעת מה יהא בסוף נביאותה,

עולת ראי"ה, תפילת העמידה

לישועתך קוים כל היום- צפית לישועה" (שבת ל"א.). האדם באשר הוא אדם פרטי, הוא מוגבל בהגבלה צרה, בכל ישותו ומציאותו, נגד אותו הערך שצריך הוא להשכיל בנפשו במה שהוא אבר מן הכלל הגדול, של כל האומה, שהיא ג"כ מסתעפת לכלל המציאות, אשר פרטי הטוב והאור הולכים ומצטרפים אל החשבון הכללי, באין הבחן אם הכללות נראית לשעתה או תבא לאחר זמן, אבל מדע נאמנה כי בא תבא, וכל חלק מן הטוב שבאוצר כל איש פרטי מצטרף הוא עם החיים הכלליים, ההולכים לכונן את ישועת ד' הכללית בבא עתה. על-כן התביעה היותר שלמה היא על כל מהלך החיים של האדם, אם ניתן לו ערכו הכללי בתור צפיה לישועה. הצפיה כוללת גם שימת-עין תדירית, גם באין שום יחש של הכרה גלויה חיצונית אל הישועה, כמו שהמצפה עומד על המשמר ימים על שנה, ולא יעזוב עמדתו גם באין לפניו דבר מחודש, - וגם שבכל עת מצא של איזו הערה, שיראה שראוי לעשות איזה דבר לישועה, יחיש פעולתו ולא יעזוב, כמו שהמצפה בראותו ע"פ צפיתו, שבאה שעת מעשה, לבריתה או הגנה מאיזה אויב וכאלה, עליו החובה לעשות מה שדרוש לעשות לטובת המצב, כן יזרח לעת הנכון בלא איחור רגע וזמן. לאלה שתי התכונות יחדיו, הנראות כמתנגדות זל"ז, ההתמדה בצפיה מחשבתית והזירוז בעת הכושר, צריך להתרומם בעומק העיון של צפיה לישועה.

